

sen-Knudstrup) i, at Lovforslaget vil blive hilst med Tilfredshed af alle Partier her i Tinget, kan jeg dog ikke undlade at fremhæve, at Lovforslaget ikke gaar saa vidt, som jeg synes, det burde gaa. Det er ikke blevet et Lovforslag, der tager Skridtet fuldt ud. Det er et Supplement til den bestaaende Lov, men det er ikke en virkelig borgerlig Begravelseslov i Ordets fulde Forstand. Det burde være et Forslag af den Art, at det her paa dette Omraade sikrede alle Mennesker fri Adgang til Jorden. Kan man ikke opnaa dette høje Formaal i Livet, maa man dog i det mindste kunne naa det i Døden, men det sker nu ikke, der er ikke fuldstændig fri Adgang til Jorden, det er i alt Fald underkastet Afgørelser, om hvis Heldighed man har Lov til at disputere. Det er ikke en Emanicipation fra den kirkelige Lovgivning paa alle Omraader, men det opretholder stadigvæk de kirkelige Autoriteters Ret til at blande sig ind i de rent borgerlige Foranstaltninger. I § 3, hvor der er Tale om Fanerne, er saaledes det hele gjort afhængigt af, at der ikke sker noget, der strider mod Folkekirkens Mening om den Sømmelighed og Orden, der skal iagttages der — man siger ikke hvilken og hvad. Man censurerer ikke Taler, det forlanges ikke, og det vilde ogsaa være højst urimeligt at forlange, at en Tale skulde fremlægges til Eftersyn. Man kan altsaa aldrig vide, hvad der siges. Man bevæger sig derfor paa det ussige, og man burde dog være gaaet ud fra, at naar man gav en hæderlig Mand eller Kvinde Ret til efter den afdødes nærmestes Ønske at tale paa en Kirkegaard, maatte det være Garanti nok for, at der ikke blev sagt noget, der stred mod Sømmelighed og Orden. Allermindst behøvedes der større Garanti ved en Begravelse. Man kan tænke sig, at der ved et Møde eller ved en anden Lejlighed, hvor Folk samles, og der frit holdes Taler, kan forekomme noget, som ikke passer med Stemningen, men ved en Begravelse har man dog den Garanti, at den, der taler, taler efter de nærmestes Ønske, og man tør da nok gaa ud fra, at Sømmelighed og Orden opfyldes, og det maa vel ogsaa være Garanti for, at den Mand eller Kvinde, der taler, er et ædrueligt og honnet Menneske, der ikke misbruger den Ret, der er given ham.

Forbudet mod Jordpaakastelse forekommer mig unødvendigt, det er dog en Ceremoni, der har nogen Interesse. Hvor tidt hænder det ikke, at de, der følge et Lig til Graven, bag efter træde op paa

Graven og kaste en Haandfuld Jord eller Sten ned i Graven for derved at tilkendegive deres Sympati for den kære afdøde og sende ham en sidste Hilsen. Hvorfor skulde man forhindre en Ceremoni som Jordpaakastelse ved borgerlig Begravelse, naar den kan udtrykke noget, som allerede er udtrykt i selve den kristelige Formular: Af Jord er du kommen, til Jord skal du blive, af Jord skal du atter opstaa? Men hvis man ikke bruger disse Ord, er der saa meget mindre Grund til at forbyde Jordpaakastelse, thi da har det jo slet intet med det kirkelige at gøre. Jeg synes, at man ikke skal forbyde nogen Ceremoni, der kan bidrage til at gøre en borgerlig Handling smuk. Saaledes burde man f. Eks. ikke heller gøre borgerlige Vielser saa fattige, at Modsætningen mellem den borgerlige Vielse og den kirkelige træder skarpt frem. Der burde over en borgerlig Vielse være saa megen Poesi og Skønhed, at de, der vies borgerligt, ikke ét eneste Øjeblik i Kraft heraf skulle føle Savn af Kirken. Det er imidlertid ikke sket. Endnu har man stadig ment, at det borgerlige skulde holdes noget paa Afstand af det kirkelige, thi det har ikke samme Skønhedspræg. Jeg synes ikke, der er nogen Anledning til at fjerne noget, der bidrager til, at en borgerlig Handling erholdt noget af den Skønhed, den tilsvarende kirkelige har.

Saa er der Tale om de Sange, der maa synges ved borgerlige Begravelser. Der henvises her til den i Folkekirken brugelige Salmebog. Ganske sikkert findes der Trossamfund, for hvem disse Salmer, der findes i den protestantiske Salmebog, ikke absolut vare de allerbedste, der kunde ønskes. Og Mennesker, der staa udenfor alle Trossamfund, kunde ønske en borgerlig Ligsang. En saadan findes ikke i Salmebogen, og derfor ere de afskaarne fra at synge en saadan Sang, selv om maaske den afdøde i levende Live som Forfatter havde fremstillet en Sang, han gerne vilde have afsunget ved sin egen Ligbegængelse. Det er forbudt; man har at holde sig til Salmebogen. Jeg er for saa vidt enig med den sidste ærede Taler, der ogsaa mente, at man paa det Omraade maaske kunde finde en mere tilfredsstillende Ordning. Man kan ikke gaa saa vidt at tænke sig Censur heller her. Hvis Sangene skulde censureres — hvad Vorherre bevare os for —, vilde en saadan Censur neppe komme til at gælde Sangens poetiske Egenskaber, men dens Tendens, og man vilde saa give Præsterne noget af den Magt tilbage, som